

Grundkurs

G

Procent

Procent betyder "per hundra" och kan uttryckas i **procentform**, **bråkform** och **decimalform**.

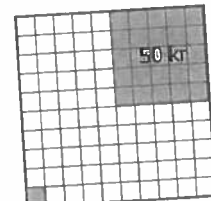
$$\text{En procent} = 1\% = \frac{1}{100} = 0,01$$

Vid procenträkning använder man begreppen **delen**, **det hela** och **andelen**.

Beräkna delen: Hur mycket är 25 % av 200 kr?

Beräkna det hela: Vad är det hela om 25 % är 50 kr?

Beräkna andelen: Hur många procent är 50 kr av 200 kr?

$$1\% = \frac{200 \text{ kr}}{100} = 2 \text{ kr}$$

- 1 Vad ska det stå istället för bokstäverna?

bråkform	decimalform	procentform
$\frac{1}{2}$	0,5	A
$\frac{1}{4}$	B	25 %
C	D	20 %
E	0,1	F

- 2 Skriv i decimalform

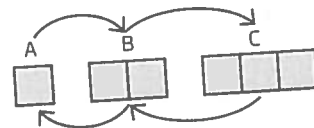
- a) 4 %   b) 12,5 %   c) 103 %   d) 210 %

- 3 Hur stor andel av tablettorna är lila?

- 4 Hur många procent

- a) större är B än A   b) mindre är A än B
c) större är C än B   d) mindre är B än C

- 5 a) Rita två figurer på samma sätt som i uppgift 4 men som visar en ökning med 25 %.
b) Hur många procent mindre är den mindre figuren jämfört med den större?

Beräkna andelen

Ibland är det enkelt att använda huvudräkning och ibland är det lättare med räknare när man beräknar andelen.

$$\text{Andelen i procent} = \frac{\text{delen}}{\text{det hela}}$$

Exempel

a) Hur många procent är 35 kr av 50 kr?

$$\text{andelen} = \frac{\text{delen}}{\text{det hela}} = \frac{35}{50} = \frac{35 \cdot 2}{50 \cdot 2} = \frac{70}{100} = 70 \%$$

Förläng bråket till hundradelar.

b) Hur många procent är 50 kr av 90 kr?

$$\text{andelen} = \frac{\text{delen}}{\text{det hela}} = \frac{50}{90} \approx 0,555... \approx 0,56 = 56 \%$$

Beräkna och avrunda till två decimaler.

Hur många procent är

- 6** a) 13 kr av 50 kr   b) 7 kr av 25 kr   c) 12 kr av 20 kr
- 7** a) 9 kg av 20 kg   b) 4 kg av 25 kg   c) 28 kg av 200 kg
- 8** a) 80 m av 500 m   b) 15 m av 75 m   c) 27 m av 45 m
- 9** Beräkna och svara i hela procent
- a) 5 av 18
- b) 9 av 76
- c) 4 av 7

10 Tabellen visar hur medellivslängden har förändrats i Sverige.

Årtal	Kvinnor (år)	Män (år)
1861	49	45
1960	75	71
2008	83	79

- a) Hur många procent lägre var kvinnornas medellivslängd 1861 jämfört med 2008?
- b) Hur många procent har männens medellivslängd ökat från 1960 till 2008?

Arbetsblad
4:2-4

Beräkna delen

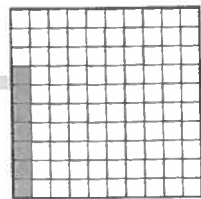
Exempel

Det är 7 % rabatt på en tröja som kostat 300 kr.
Beräkna rabatten.

$$7 \% \text{ av } 300 \text{ kr} = 0,07 \cdot 300 \text{ kr} = 21 \text{ kr}$$

$$7 \% = 0,07$$

Svar: Rabatten är 21 kr.

$$7 \% = 7 \cdot 3 \text{ kr} = 21 \text{ kr}$$

G

Beräkna

- 17** a) 12 % av 700 kr   b) 4 % av 1 500 kr   c) 5 % av 250 kr
18 a) 6 % av 420 kr   b) 105 % av 500 kr   c) 80 % av 2 350 kr
19 Hur mycket kostar jeansen?

Ordinarie pris 890 kr
Nu 20 % rabatt

- 20** Konrad köper ett par jeans som har kostat 650 kr och nu säljs med 15 % rabatt.
Vad får han betala för jeansen?
- 21** Hitta rätt alternativ utan att göra en uträkning.
25 % av 9 987 kr är
A mycket mer än 2 500 kr
B lite mer än 2 500 kr
C mycket mindre än 2 500 kr
D lite mindre än 2 500 kr
- 22** Du har en månadslön på 25 300 kr och får välja mellan två alternativ:
A en löneökning med 4 %
B en löneökning med 1 000 kr
Vilket alternativ väljer du för att få en så hög löneökning som möjligt?

Beräkna det hela, 100 %

G

Exempel

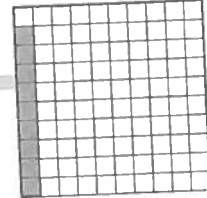
180 av åskådarna hade fribiljetter. Det motsvarar 9 % av alla åskådare. Hur många åskådare var det på matchen?

9 % är 180 st

1 % är $\frac{180 \text{ st}}{9} = 20 \text{ st}$ Räkna ut vad 1 % är.

100 % är $100 \cdot 20 \text{ st} = 2\,000 \text{ st}$ Räkna ut vad 100 % är.

Svar: Det var 2 000 åskådare på matchen.

↑
9 % = 180 st

- 11** Hur mycket är 100 % om 3 % är
a) 9 kr   b) 30 kr   c) 120 kr
- 12** Hur många är 100 % om 8 % motsvarar
a) 88 st   b) 72 st   c) 216 st
- 13** Hur mycket är 100 % om 15 % motsvarar
a) 30   b) 105   c) 39
- 14** Shiar fick 15 % rabatt när han köpte en cykel. Rabatten var 552 kr. Hur mycket kostade cykeln från början?
- 15** Sabina köper en fröpåse. På den står det att 85 % av alla frön gro. Hon vill ha 25 solrosor. Hur många frön bör hon plantera?
- 16** Eleverna i årskurs 9 i Dalskolan röstade om två alternativ inför skolresan. FJÄLLEN vann och fick 62 %. 87 elever röstade på FJÄLLEN. Hur många röstade på GOTLAND?

Arbetsblad
4:5

